

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
« ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА»**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ІСТОРІЯ МЕДСЕСТРИНСТВА В
УКРАЇНСЬКОМУ ЧЕРВОНОМУ ХРЕСТІ»**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ Фаховий молодший бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ I5 Медсестринство
(код та найменування спеціальності)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ I5.01 Медсестринство

КВАЛІФІКАЦІЯ Сестра медична/Брат медичний

РОЗГЛЯНУТО ТА ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні ЦМР загально-медичних
дисциплін
ТОВ «Фаховий коледж Українського
Червоного Хреста»

Протокол засідання
від « 17 » 08 2025 р. № 2

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Історія медсестринства в Українському Червоному Хресті»
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	I5 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Викладач (-і)	
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Вибірковий
Обсяг дисципліни	
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Форма навчання	Денна
Рік навчання/Семестр	1 рік/семестр 1
Обсяг	Кількість кредитів-3 Загальна кількість годин-90 Всього аудиторних годин -40: лекції-12 год., практичні заняття - 28 год., самостійна робота – 50 год.
Консультації	Згідно графіка
Мова викладання	Українська
Анотація дисципліни	Дисципліна «Історія медсестринства в Українському Червоному Хресті» є вибірковою дисципліною, яка, відповідно до освітньо-професійної програми «Медсестринство», формує частину загальних компетенцій. Ґрунтується на вивченні загальної історії та тісно з нею пов'язана, вивчає розвиток медичних знань у людському суспільстві в цілому, дає можливість глибше ознайомитися з особливостями становлення медицини у світі, Україні. Вивчення дисципліни дає можливість простежити в історичній послідовності зміни в медичній сфері, допомагає правильно розуміти сучасний стан медсестринства в Українському Червоному Хресті, передбачити перспективи їх розвитку.
Мета дисципліни	Формування національно-історичної свідомості, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний і професійний розвиток, усвідомлення нерозривного зв'язку між надбанням минулого і сучасного, традиціями і досвідом, виховання громадянського патріотизму, корпоративної етики, широкого світогляду, відповідальності за долю Батьківщини, свій професійний розвиток, спонукання до активної наполегливої праці й зростання.
Очікувані результати навчання (компетентності)	
Інтегральна компетентність	
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися	

певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність навчатися, здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел.
ЗК2. Уміння застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.
ЗК3. Вирішувати професійні завдання, спираючись на гуманістичні, загальнолюдські та корпоративні цінності, особисті знання, ідеї, переконання.
ЗК4. Аргументовано відстоювати свої погляди, діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК5. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, корпоративні цінності і досягнення на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1. Здатність розуміти основні напрями розвитку медсестринства в світовій історії, Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Українського Червоного Хреста.
СК2. Здатність пояснити основні періоди розвитку медсестринства, Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Українського Червоного Хреста та етапи формування й реалізації гуманітарного права.
СК3. Користуватись категоріально-понятійним апаратом історичної науки та вміння працювати з науковою та методичною літературою.
СК4. Аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку.
СК5. Користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу.
СК6. Вміти класифікувати історичні явища за їх суспільною значимістю, національною приналежністю. Аналізувати перспективи розвитку фахової галузі.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати

- сутність основних етапів історії та розвитку медсестринства, Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Українського Червоного Хреста;
- основні закони та етапи розвитку гуманітарного права;
- витоки Українського Червоного Хреста та його місце в історичних та соціальних процесах України;
- суспільні, політичні, гуманітарні та культурні наслідки діяльності Українського Червоного Хреста;
- основні історичні події, постаті та професійні досягнення в галузі медсестринства та історії Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Українського Червоного Хреста;
- методи наукових досліджень.

вміти

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти, соціальні події та діяльність визначних осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей та гуманітарного права;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- критично оцінювати інформацію з різних джерел;
- орієнтуватись у науковій періодизації всесвітньої історії та історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;

- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи;
- діяти компетентно, відповідно до етичних принципів та усвідомлення соціальних наслідків своєї професійної діяльності.

Тематика навчальної дисципліни

Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
	Розділ I. Історія медсестринства та Українського Червоного Хреста від часів створення до сер. XX ст.	
1	Вступ до курсу. Історія розвитку медсестринської справи в Україні та світі Виникнення науки догляду за хворими в часи античності, серед племен скіфів, в Київській Русі. Вплив християнства на появу сестринської справи. Медицина в середньовічних містах України. Роль братств в розвитку медичної справи в Україні. Розвиток сестринської справи на українських землях в складі Австро-Угорської та Російської імперії. Новий етап розвитку сестринської справи під час Кримської війни (1853). Медсестринство в Європі та США, Флоренс Найтінгейл. Фельдшерські школи, земські лікарні.	2
2	Створення та розвиток Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця Заснування Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Анрі Дюнан. Мета, завдання й основні напрямки діяльності міжнародної гуманітарної організації. Становлення Міжнародного Комітету Червоного Хреста як складової Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, правові основи його діяльності, компетенції та основні функції. Національні товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Історія створення емблеми Червоного Хреста, Червоного Півмісяця і Червоного Кристала, її використання та захист. Основи міжнародного гуманітарного права.	1
3	Створення та діяльність осередків Червоного Хреста Австро-Угорської та Російської імперій на території України (1867-1918) Діяльність Російського Товариства Червоного Хреста (РТЧХ) на території України: допомога пораненим та людям з інвалідністю внаслідок війн, фронтові санітарні загони, боротьба з епідеміями, відкриття амбулаторій, вакцинація, допомога переселенцям та біженцям. Діяльність РТЧХ під час Першої світової війни. Діяльність Австро-Угорського Товариства Червоного Хреста на території України.	1
4	Товариство Червоного Хреста України (1918-1923) І з'їзд Товариства Червоного Хреста України. Допомога біженцям та військовополоненим, турбота про інвалідів і дітей-сиріт, боротьба з голодом та епідеміями, організація лазаретів, госпіталів і харчувальних пунктів. Боротьба з епідемією висипного тифу. Діяльність під час Голодомору 1921-1923. Міжнародна діяльність, представництва в Німеччині, Великій Британії, США, Японії, Франції. Створення Союзу	1

	товариств Червоного Хреста і червоного Півмісяця СРСР (Радянський Червоний Хрест). Заходи з формування мережі середньої медичної освіти в УРСР.	
	Розділ II. Історія медсестринства та Українського Червоного Хреста під час Другої світової війни та часи «застою».	
5	Діяльність Українського Червоного Хреста під час Другої світової війни (1939-1945). Окремі організації УЧХ (1941-1944) Діяльність Українського Червоного Хреста з підготовки санітарних інструкторів та медсестер, донорства крові. Організація на звільнених територіях 30 санітарно-епідеміологічних загонів. Довідкове бюро внутрішньо переміщених осіб. Вузівський комітет Українського Червоного Хреста при Київському медичному інституті. Вступ до складу ЮНРРА — міжнародного органу допомоги та відбудови. Окремі незалежні організації Червоного Хреста на тимчасово окупованих Третім Рейхом територіях України у 1941-1944. Підпільна «Служба здоров'я» Українського Червоного Хреста при УПА.	1
6	Діяльність Українського Червоного Хреста (1945-1986) Допомога Українського Червоного Хреста у відбудові країни, підтримка системи охорони здоров'я. Заходи з подолання санітарних наслідків війни. Будинки ветеранів війни та праці. Масова підготовка молоді. Профілактична робота серед населення та підвищення рівня санітарної культури. Створення патронажної служби. Вдосконалення медико-соціальної діяльності та популяризація серед населення гуманізації суспільних відносин.	1
7	Діяльність Українського Червоного Хреста під час Чорнобильської катастрофи Діяльність Українського Червоного Хреста з евакуації населення з забруднених територій, визначення ступеню ураження та обсягу необхідної допомоги. Організація дитячих реабілітаційно-лікувальних таборів, лікування дітей за кордоном. Комплексна Чорнобильська програма, проведення масштабних дозиметричних обстежень.	1
	Розділ III. Історія медсестринства та Українського Червоного Хреста у незалежній Україні	
8	Діяльність Українського Червоного Хреста у часи незалежності України (1991-2013) Формування системи медсестринської освіти в незалежній Україні. Сучасні системи та програми підготовки медичних сестер. Український Червоний Хрест – член Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Міжнародна діяльність: «Міжнародна Чорнобильська програма гуманітарної допомоги та реабілітації», «Програма розвитку Служби катастроф», «Програма з міграції населення», «Червоний Хрест – проти туберкульозу та СНІДу». Закон «Про символіку Червоного Хреста і Червоного Півмісяця в Україні». Програма навчання населення наданню першої допомоги. Будівництво бази служби катастроф Українського Червоного Хреста.	1
9	Діяльність Українського Червоного Хреста під час Євромайдану та на початку воєнних дій у Донецькій та Луганській областях	1

	Співпраця Медичної Служби Штабу Національного Спротиву з Українським Червоним Хрестом у наданні першої допомоги постраждалим на Євромайдані. Допомога внутрішньо переміщеним особам з АР Криму, Донецької та Луганської областей. Робота мобільних бригад на Донеччині та Луганщині. Інформаційна кампанія щодо мінної небезпеки. Допомога жертвам повіні в Івано-Франківській, Закарпатській та Чернівецькій областях у червні 2020 р. Допомога жертвам масштабної пожежі на Луганщині у вересні 2020 р.	
10	Діяльність Українського Червоного Хреста під час пандемії COVID-19 (2020-2022) Допомога медичним закладам: передача обладнання та засобів індивідуального захисту. Навчання профілактики та захисту від COVID-19, агітування проведення вакцинації. Всеукраїнська кампанія донорства крові для заохочення людей до донорства крові у час пандемії.	1
11	Діяльність Українського Червоного Хреста під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну (2022-2024) Гуманітарна допомога. Евакуація населення. Допомога звільненим населеним пунктам. Допомога внутрішньо переміщеним особам. Гуманітарне реагування на підрив Каховської ГЕС. Мінна небезпека. Відновлення пошкоджених військовими діями медичних закладів, житлових будинків. Впровадження проєктів з фізичної та ментальної реабілітації. Програма «Прихисток».	1
	Всього	12

Тематичний план семінарських занять

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть годин
1.	Стародавні практики та медичні інструменти по догляду за хворими	2
2.	Покровська громада сестер милосердя Червоного Хреста (з 1885 – «Маріїнська»)	2
3.	Співпраця Червоного Хреста Української республіки з міжнародними благодійними організаціями: "Джойнт", "АРА", "Чехословацький Червоний Хрест", "Місія Нансена" (1921-1923)	2
4.	Звитяга й жертвність медсестер Українського Червоного Хреста під час Другої світової війни	2
5.	Санітарно-епідемічна робота Товариства Червоного Хреста на звільнених від нацистської окупації українських територіях (1944–1945)	2
6.	Роль Української греко-католицької церкви у створення Українського Червоного Хреста на тимчасово окупованій Третім Рейхом території України	2
7.	Підпільний Український Червоний Хрест в загонах Української Повстанської Армії	2
8.	Основи міжнародного гуманітарного права	4
9.	Міжнародна Чорнобильська програма гуманітарної допомоги й реабілітації за підтримки Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця	2

10.	Роль Українського Червоного Хреста у наданні допомоги постраждалим під час Революції Гідності. Дії під час анексії Криму та на початку військових дій у Донецькій й Луганській областях	2
11.	Емблеми Українського Червоного Хреста. Правила використання	2
12.	Міжнародна діяльність Червоного Хреста під час воєн та збройних конфліктів	2
13.	Сучасні виклики та нові підходи в діяльності Червоного Хреста в умовах наростання військових протистоянь у світі	2
	Всього	28

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, зміст	К-сть год.
1	Пошукова робота «Юрій Дрогобич. Внесок у розвиток медицини»	3
2	Презентація «Роль Марії Терезії у встановленні медичної освіти»	2
3	Презентація «Флоренс Найтінгейл – засновниця наукової підготовки медичних сестер»	2
4	Дослідницька робота «Українки, нагороджені медаллю «Флоренс Найтінгейл».	3
5	Презентація «Вірджинія Хендерсон – реформаторка сестринської справи».	2
6	Аналітична робота «Медсестринство в Європі та США».	4
7	Презентація «Анрі Дюнан – засновник Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця».	2
8	Дослідницька робота «Судова практика захисту емблеми Червоного Хреста в Україні».	3
9	Дослідницька робота «Внесок родини українських меценатів Терещенків у розвиток Російського Товариства Червоного Хреста»	2
10	Дослідницька робота «Роль М.І. Пирогова у становленні медсестринської справи»	3
11	Дослідницька робота «Перші очільники Українського Червоного Хреста – Євмен Лукасевич, Борис Матюшенко, Василь Наливайко»	2
12	Презентація Катерина Зарицька – організаторка підпільної «Служба здоров'я» Українського Червоного Хреста при УПА	2
13	Дослідницька робота «Діяльність Українського Червоного Хреста в повоєнні роки»	3
14	Дослідницька робота «Роль Українського Червоного Хреста в подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи»	3
15	Презентація «Іван Усіченко – Президент Українського Червоного Хреста»	2
16	Презентація «Проект Українського Червоного Хреста щодо інформування населення про ризики від мін та інших вибухонебезпечних предметів, та навчання безпечної поведінки з ними»	2
17	Презентація «Діяльність загонів швидкого реагування Українського Червоного Хреста»	2
18	Презентація «Діяльність служби розшуку Українського Червоного Хреста».	2

19	Презентація «Дитячі інформаційні проєкти Українського Червоного Хреста». (2020-2022)	2
20	Аналітична робота «Перспективи розвитку діяльності Українського Червоного Хреста перед викликами сьогодення»	4
Всього		50
Система оцінювання		
Відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів		
(посилання на сторінку сайту, де розміщене положення)		
Поточний контроль:		
на кожному практичному занятті (теоретичне опитування + практичне виконання завдання + самостійна робота здобувача освіти)		
Перелік інформаційних джерел		
Основна		Додаткова
1.І. Усіченко, О. Заграничний. Разом до гуманності. Розповіді про Червоний Хрест України – Київ: Товариство Червоного Хреста України, 2008. – 137 с. 2.І. Усіченко, Ю. Віленський, О. Заграничний. І доброта, і милосердя. Розповіді про Червоний Хрест України – Київ: Товариство Червоного Хреста України, 2001. – 55 с. 3.Ф.Я. Ступак. Історія медицини: підручник. К.; Книга-плюс, 2017. – 176 с. 4.С.А. Верхратський, П.Ю. Заблудовський. Історія медицини. Київ: Вища школа, 1991 – 431 с.		
Електронні ресурси		
1. Сайт МОЗ України – http://www.moz.gov.ua		
2. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я – http://www.who.int/en/		
3. Сайт Державної наукової медичної бібліотеки України – http://www.library.gov.ua/		
4.Сайт Українського Червоного Хреста – https://redcross.org.ua/about-urcs/history/		
5.Сайт Міжнародного комітету червоного Хреста – https://www.icrc.org/en		
6.Міжнародне гуманітарне право: зобов'язання держав під час збройних конфліктів, правила війни, права людини під час воєнного стану. Освітній курс – https://osvita.diia.gov.ua/courses/international-humanitarian-law		
7."Міжнародне гуманітарне право у професійній діяльності публічних службовців". Начальний курс. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/humanitarian-law-public-servants/?utm_source=courses_catalog_service_user&utm_medium=affiliate_partner		
8.Міжнародне гуманітарне право: захист жертв війни та обмеження воєнних дій. Освітній курс. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/international-humanitarian-law/?utm_source=courses_catalog_service_user&utm_medium=affiliate_partner		
9.Міжнародне гуманітарне право (LouvainX: International Humanitarian Law). Освітній курс. – https://kayaconnect.org/course/info.php?id=1284		
Політика навчальної дисципліни		

Політика щодо відвідування занять здобувачами фахової передвищої освіти: відвідування лекційних та практичних занять обов'язкове; активна участь на практичному занятті під час опитування; ініціативність в обговоренні дискусійних тем; своєчасність виконання самостійної роботи. Дотримання вимог до зовнішнього вигляду.

Порядок відпрацювання пропущених занять:

пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до положення про порядок відпрацювання занять, а також згідно з графіком відпрацювання та консультацій. Відпрацювання занять є обов'язковим оскільки дана спеціальність відноситься до регульованих професій, що передбачає особливо відповідальну роботу та вимоги до освітньої діяльності з підготовки фахівців за такими спеціальностями.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів фахової передвищої освіти:

Діяльність викладача та здобувачів освіти здійснюється відповідно до положення про академічну доброчесність (САЙТ)

Голова ЦК _____

Викладач _____